

Ruotsiin lähdössä.

Muistolaatta sotalapsille!

► Töölönlahden kaavasta tehdyn päätöksen myötä on ilmeistä, että suurin osa VR:n makasiineista puretaan. Niiden luota lähtivät sota-aikana eräät erikoisvaunut.

Olen ihmetellyt, ettei kukaan meistä monista tuhansista Ruotsiin tai Tanskaan sota-aikana lähetetyistä sotalapsista ole muistuttanut hetkistä, jotka lähtemättömästi ovat jääneet mieleemme makasiinien luona odottavista junista.

Meidät lapset kuljetettiin pitkinä jonoina arkkitehti Erkki Huttusen 1930-luvun lopulla piirtämän suuren talon – nykyisen Sokoksen – kellarista kohti makasiineja. Siellä odottivat junat, joihin meidät lempeällä kädellä sullottiin matkalle Tornion ja Haaparannan kautta Ruotsiin.

Laiturille jäivät kyynelehtivät äitimme tai lähiomaiset, joilla useinkaan ei ollut muita vaihtoehtoja kuin lähettää pie-

nokaisensa pois sodan jaloista. Tein tuon matkan kaksi eri kertaa (1940 ja 1944) ja 8-vuotiaan mieleen ja päiväkirjanlehdille on junan lähtiessä jäänyt parkaisu ”Mamma! Mommo!”

Kun isä kaatui, SYK-koulu, samoin kuin oma koti Kasarmikadulla – nykyisen ympäristöministerin virkahuone – tuihoutuivat pommituksissa ja kun vihollisen koneista ammuttiin Sipoon saaristossa mattoa pesemässä ollutta lasta, ei muuta keinoa ollut kuin lähteä rauhallisempaan Ruotsiin.

Vaikka junavaunujamme pommitettiin Seinäjoella ja meidät komennettiin junan puupenkkiin alle suojaan, jäi useimmille meistä vuosikymmenien ajaksi selvimmän mieleen eron tuskaan liittyvä muisto makasiinien liepeiltä. Meille niin traumaattisen tapahtumapaikan ohittaessamme palaavat vielä nytkin nuo eron

hetket elävinä mieleen.

Rohkenen ehdottaa, että paikalle, jossa niin monet tuhannet suomalaislapset kokivat sodan raastavimpia eroja, laitettaisiin edes muistolaatta. Onhan tämän tapainen muistomerkki jo parisen vuotta sitten paljastettu Tukholman keskustassa, miksi ei meillä?

Tuosta lapsuutemme tuskanhetkestä huolimatta kehittyi monille meistä Ruotsissa tai Tanskassa onnellinen ja jopa hyödyllinen aika, josta olemme kenties saaneet iloina koko elämämme ajan. Monien myöhemmät elämäntehtävät tai työ ovat paljolti pohjautuneet sota-ajan kokemuksiimme ja yhteenkuuluvaisuuden tunteeseen niin Ruotsin kuin Tanskan kansojen kanssa tai tietoisuuteen pohjoismaisesta hengestä ja elämänpiiristä.

Heidi Backström

sotalapsi no 266/M 1940

Helsinki